

גיליון מס' 1227

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עיזו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

פרשת ואתחנן נחמו – ט"ו מנחם אב תשפ"ה – נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

האדם הוא דבוק תמיד בה' יתברך, אם הוא הולך בדרך זה ואז הוא זוכה בדביקות הנצחית בויתברך בו יתברך

הוראה למעשה

האדם מחוייב להחדיר את האהבה ה' בליבות בני האדם.

דבר זה צריך להעשות על ידו בשתי דרכים: א. על ידי שיתנהג בדרך טובה בין אדם למקום ובין אדם לחברו ואז יקויים בו הכתוב: "ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלוהים ואדם". ב. באמצעות הליכה בדרך של אברהם אבינו שנאמר אודותיו: "ואת הנפש אשר עשו בחרן" – האכלי והשקה כל עובר ושב בכדי שיאמרו הבריות: ברוך א-ל עולם שאכלנו משלו. התנהגותו זו של אברהם אבינו צריכה להיות הוראה גדולה עבורנו וכפי שנאמר: "מעשה אבות סימן לבנים", כי הרי אברהם לא היה מצווה לעשות כן ובכל אופן כאמור לעיל הוא קירב את הבריות להקב"ה. ומאכן שכל שכן אנו צריכים לעשות מעשה זה, שהרי כלולו ערבים זה לזה על ידי כריתת הברית, (כמבואר במסכת סוטה דף ל"ז ע"ב).

המקור בפרשה: "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך".

למי יאמר ה'? אלא שב"אתחנן" דימה משה שהותר לו הנדר (שלא יכנס לארץ ישראל) ורצה להתבונן למפרע בשבועה של "לכן לא תבאו". הרי שמשה רבינו טען שביקש להבין הדבר לבוריו. ומה יעשה הדיט כמונו בקל וחומר שעל בינתו לא ישען, יעשה לו רב ומחוייב ללמוד ולחזור על לימודו תמיד עד שיהיה ברור לו. וכן כתוב: "ושננתם" היינו שיהא שנון בפיו (כמבואר גם במסכת קידושין ל, א)

הוראה למעשה

האדם צריך להיות תמיד דבוק בה' יתברך.

המקור בפרשה: "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד". ואפילו כשעוסק בצרכים הגופניים ההכרחיים, לא יזוז מהדבקות. ולדוגמא: כשעוסק במשא ומתן יחשוב: הנני עוסק בעסק זה ואקווה שה' יתברך שהוא הנותן, ובזה אעשה מצווה, אפרנס אותי ואת אשתי ובניי בכדי שהכל יכוון לעבודת ה' יתברך ואוציא מעות לצדקה ולתלמוד תורה וכיוצא בזה. וכן כשאוכל או הולך לישון, יכוון בזה שיהיה גופו חזק לעסוק בתורה ולקיים מצוות וכן כל כיוצא בזה. נמצא כל חיי

"מה לנו לחפש אחר תוכחת מוסר, הלוא הפרשה כולה וכן כל הפרשיות של משנה תורה, כולם מלאים מתוכחות מוסר ומקיים החוקים והמשפטים והמצוות" (השל"ה הקדוש)

הוראה למעשה

האדם מצווה שלא לסור ימין ושמאל (מהתורה) ולירא ולהאזין את ה' אלוהיו.

המקור בפרשה: "ושמרתם ועשיתם." ושמרתם – זו משנה ועשיתם – זה מעשה, דהיינו ללמוד וללמד, לשמור ולעשות.

הוראה למעשה

האדם צריך ללמוד הכל (בתורה) וכל ענין שלומד ילמדנו יפה עד שיבינו היטב על בוריו ולא יהיה לו ספק בהבנתו.

המקור בפרשה: "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר." מצינו שמשה רבינו עליו השלום בעצמו כשהיה מסופק בהבנת הענין, היה שואל מה' יתברך שיסביר לו, כי כך מפרש מדרש אבותינו ז"ל את הפסוק "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר", כי ישנה קושיה: מה זה לאמר?

נקי הדעת שברושלים

השיעור הותיק בירושלים

"במשך כל היום אני מדדה את רגליי בין בתי הכנסיות של ירושלים בכדי לזכות יהודים לסייע לי לכסות את ההוצאות הכרוכות בהחזקת השיעור הזה" הוא השיב. "כמו כן ייסדתי לפני כעשרים שנה ארגון של אמירת "שיר השירים" על ידי תינוקות של בית רבן. בכל ערב שבת מתאספים צאן הקדשים בשכונות רבות בירושלים ובסביבתה וקוראים בהתלהבות ובכוונה את שיר השירים שנאמר עליו שהוא קודש קודשים. בתום אמירת הפרקים, מזכירים שמות לרפואה, לזיווגים ולהצלחה. התרומות הללו שתורמים לארגון הזה, מסייעות לי גם בסייעתא דשמיא לתמוך בלומדי השיעור היומי." פתחנו את השורות הללו בשאלה שהפנה הרב אלישיב זצ"ל למייסד השיעור – מה הוא הסוד שבעטיו משתתפים יהודים רבים בשיעור? התשובה שרבי יוסף שוורץ זצ"ל השיב הייתה: "מידי ערב אני מחמם דוד מים שמוסק באמצעות נפט ולאחר שהמים רותחים, אני מכין מהם כוסות תה חמים שאותן אני מגיש ללומדים. כנראה שכוס התה המהביל הזה הינו אחת הסיבות לריבוי המשתתפים בשיעור" הוא סיים לומר כשחיוך קל נסוך על שפתיו.

הרה"ח רבי אברהם מאיר שוורץ שליט"א נראה בשוק מאה שערים

כשפגשתיו ב"שטיבלאך" של מאה שערים.

מה הוא סוד ההצלחה של השיעור של אשר בעטיו משתתפים בו כל כך הרבה אנשים?"

את השאלה הזאת שאל לפני כשישים שנה מרן הגאון האדיר הרב אלישיב זצ"ל את הגה"ח הרב יוסף שוורץ זצ"ל. היה זה על רקע העובדה שהרב שוורץ זצ"ל ארגן שיעור יומי ב"שטיבלאך" של שכונת מאה שערים.

המגיד הראשון של השיעור היה הגאון רבי יוסף סלנט זצ"ל. בשבתות היה מגיש את השיעור הגאון רבי אברהם גולדברג זצ"ל אביו של מורי הדיין הגאון רבי זלמן נחמיה זצ"ל. שנים לאחר מכן החל להגיש את השיעור הגה"ח רבי משה הולצברג זצ"ל (שכונה ר' מוישה מראש פינה).

בתחילה למדו בשיעור לשמה ושלא על מנת לקבל פרס ואולם לפני כארבעים שנה כשהחל הרה"ח ר' אברהם מאיר שיח' בנו של הרב שוורץ לנהל את השיעור, הוא החל להעניק משכורת ללומדים בכדי שיקויים המאמר "מצוה וומתן שכרה בצידה".

"מנין אתה משיג את התקציב עבור המשכורת למשתתפי השיעור" שאלתי אותו השבוע

שאלות קצרות ותשובות בצידין על הפרשה:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו?

תשובה: ניתן לומר שהמסר מסוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו הוא שבזכות שנתחנן אל ה', לא נירא כי ה' ילחם עברונו. תירוץ נוסף: פרשת "דברים" מסתיימת בפסוק "לא תראום כי ה' אלוהיכם הוא הנלחם לכם." ואילו פרשתנו נפתחת בפסוק: "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר." מכאן מובן שכאשר ה' נלחם בעברונו, עלינו להתחנן לפניו בעת ההיא שישלם את המלחמה כנגד אויבנו ועל ידי כך נזכה לשבת בבטחה ובשלום בארץ ישראל (שהרי המילה "ואתחנן" עוסקת בבקשתו של משה רבנו להכנס לארץ ישראל).

2. מדוע שלאחר שבפסוק הראשון משה פותח בתפילת "ואתחנן", הוא רק בפסוק השלישי מבטא את תוכן בקשתו – להכנס לארץ?

תשובה: הפסוק השני שמפריד בין הפסוק הראשון שבו משה מתפלל לבין הפסוק השלישי שבו הוא מבטא את תוכן תפילתו, פותח במילים "ה' אלוהיכם." רש"י מפרש את המילים הללו כך: "רוחם בדין." ומכאן שמשה רבינו מבקש ללמדנו כלל בכל הנוגע לאופן שבו עלינו להתפלל לה' יתברך: לפני שאנחנו מבטאים את תוכן בקשתנו בתפילה, עלינו לשבח את ה' יתברך שהוא "רוחם בדין" וזה יעורר אצלו את הרצון להיענות לבקשתנו (ואכן חז"ל מספרים שאילו משה היה מתפלל עוד תפילה אחת מעבר לחמש מאות וחמש עשרה התפילות שהוא התפלל כגימטריא של "ואתחנן", ה' כביכול היה חייב להיענות לתפילתו).

3. מה המשמעות שהפסוק השני בפרשתנו פותח ב"א" ומסתיים ב"כף" ויש בו כ"א אותיות?

תשובה: בעל הטורים שואל את השאלה הזאת והוא מתרץ: "זה כנגד הפסוק בתהלים (פרק ע"ג, א) אך טוב לישראל" (זאת אומרת שהמלה "אך" שפותחת את הפסוק הזה יש בה את האותיות "כ" ו"א"). ניתן לפרש את דבריו אלה של "בעל הטורים" באופן הבא: הסיבה שה' לא נענה לבקשתו של משה להיכנס לארץ, הייתה "אך טוב לישראל" כי בכך הם שרדו ונשארו בחיים. פירוש זה מתבסס על פירושם של חז"ל שאמרו שאילו משה רבינו נכנס לארץ ישראל, היה בונה את בית המקדש ואז ה' לא היה מטיל את כעסו על עצים ואבנים אלא על עם ישראל. ובשל העובדה שרצונו האמיתי של משה היה שיהיה "אך טוב לישראל", ה' בעצם מילא את רצונו בזה שלא נענה לתפילתו שייכנס לארץ ישראל.

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

הסמיכות של סוף הפרשה הקודמת לפרשה זו.

אפשר לומר על פי דברי בעל הטורים: "ואתחנן גימטריא שירה". וזהו שרמזה תורה כאן בסמיכות הפרשיות, "לא תיראום כי ה' אלוהיכם הוא הנלחם לכם" – ואתחנן, כשתראו נסים תכף תאמרו שירה.

טעם למה קורין פרשה זו אחרי תשעה באב.

אפשר לומר, משום שאמרו רבותינו ז"ל (תענית ל, ב): "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה". ועין בקדושת לוי (פרשת דברים): "כאשר האדם מתאבל על ירושלים, אז זוכה לשון הזדככות, האדם מזדכך ורואה עתה קצת משמחת ירושלים איך יהיה לעתיד לבוא".

ודבר זה אנו יכולין ללמד ממשו רבנו עליו השלום, שהתחנן "אעברה נא ואראה" (דברים ג, כה), ואמר לו הקדוש ברוך הוא (שם, כז) "עלה ראש הפסגה כו' וראה בעיניך".

ובשביל זה קורין זאת בשבת שאחרי תשעה באב שהתאבלו על ירושלים, שאז מזדככין ורואין בשמחתה, מעין המאורע של משה רבנו עליו השלום, שעל ידי שהתפלל "אעברה נא ואראה" נתקבלה תפלתו בזה, כמו כן אפס קצוה רואים עתה משמחת ירושלים איך יהיה לעתיד לבוא כנ"ל. וזהו גם כן שייכות ההפסטה, "נחמו נחמו עמי וגו' ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו" וגו'.

אעברה נא ואראה וגו' אל תוסף דבר אלי וגו' (ג, כה-כו)

במדרש (דברים רבא ז, י): "משה, אתה אווז החבל בשני ראשין, אם אעברה נא אין סלח נא ואם סלח נא אין אעברה נא". המדרש אומר דרשוני.

עיי' במסכת ברכות (לב, א) שמשה רבנו עליו השלום אמר להקב"ה על חטא העגל, שרק סיבות צדדיות גרמו מה שגרמו, אבל בעצם נשארו ישראל בניס למקום, שהפנימיות של ישראל לעולם טוב, אם כן סלח נא.

ובספר "ישמח משה" (פרשת חקת) מבאר על החטא של מי מריבה, שהמריבה של בני ישראל הגם שהיתה בתרעומות ובעברה למראית עין, אבל מתוך דברי המריבה היה משתמע הפנימיות שבלבם שהיה להם אמונה והכנעה גדולה, שהחשיבו את עצמם פחותים כל כך עד שאין להם שום זכות שיהיה להם מים.

על פי כל הנ"ל יובן היטב דברי המדרש הנ"ל. אם "סלח נא" (על חטא העגל), כלומר שהחטא רק בחיצוניות, אם כן בטל "אעברה נא", שהרי חטאת במי מריבה בזה שקראת להם מורים.

ואם "אעברה נא", כלומר שלא חטאת במי מריבה במה שקראת להם מורים, הרי שאתה הולך אחרי הריב ותרעומת הנראים והנגלים, אם כן בטל "סלח

נא". ועל זה השיב משה: "יאבד משה ואלף כמוהו ואל יאבד אחד מישראל". שמשה רבנו עליו השלום רואה תמיד הטוב הצפון בישראל ומוסר נפשו עליהם.

כי לא תעבר את הירדן (ג, כז)

במדרש (הובא בס' ישמח משה): "בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה לא תעבר את הירדן, אמר משה יחי ראובן ואל ימות".

אפשר לפרש, על ידי שראובן וגד לקחו נחלתם מעבר הירדן נעשה המקום בחינת ארץ ישראל. ולפי זה אתי שפיר, כיון שמשה שמע שלא יכנס לארץ ישראל ויקבר בחוצה לארץ, שמח משה מזה שעל ידי ראובן וגד נעשה שם גם כן בחינת ארץ ישראל.

עוד אופן על הנ"ל אפשר לפרש, שאף על פי ששמע מהקדוש ברוך הוא "לא תעבר את הירדן", לא היה חס ושלום טינא בלבו על בני ישראל שהם גרמו לו זה, כמו שכתוב (דברים א, לז) "גם בי התאנף ה' בגללכם" וגו'. לזה אמר, לא די שלא שנא אותם אלא עוד ברכם, וזהו יחי ראובן וגו' הינו שברך את כל ישראל.

וידעת היום וגו' (ד, לט)

לכאורה צריך להבין, הלא כבר אמר מקודם "אתה הראת לדעת" וגו' "אין עוד מלבדו", ומה צריך עוד צווי על זה.

אפשר לפרש על פי דברי ה"ישמח משה" (ואתחנן, על הפסוק "אתה הראת"), ש"אין עוד מלבדו" פרושו, שאין עוד שליט ותקיף ומושל רק הוא יתברך. מה שאין כן "אין עוד" פרושו, שאין שום מציאות זולתו יתברך (עין בתניא חלק ב באריכות, וכן מבואר בשל"ה הקדוש במאמר ראשון שבעשרה מאמרות שלו), זהו תוכן דבריו.

לפי זה יובן, ש"אתה הראת" פרושו שנראה ונתגלה להם שאין עוד מלבדו. מה שאין כן "וידעת היום" שהוא לשון צווי, אמר "אין עוד", שידעו האמת שהכל אין ואפס נגדו יתברך כנ"ל.

ואתה תדבר אלינו (ה, כד)

פרש רש"י: "התשתם את כחי כנקבה וכו', וכי לא יפה לכם ללמד מפי הגבורה ולא ללמד ממני". וקשה לכאורה, הרי הקדוש ברוך הוא אמר (שם, כה ז) "היטיבו כל אשר דברו".

אפשר לתרץ, דכונת הקדוש ברוך הוא במאמרו היטיבו אשר דברו, דכשומעים ממשה כאלו שומעים מפי הגבורה, דשכינה מדברת מתוך גורנו של משה.

אבל משה שהיה עניו מכל האדם לא החזיק טיבותא לנפשיה, בשביל זה אמר להם, "וכי לא יפה לכם ללמוד מפי הגבורה ולא ממני".

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין ז"ל – נפטרה ב' ניסן תשע"ג

יפוצו מעיינותיך חוצה

אל העיר טבריה, הם שכרו סירה קטנה והחלו לחתור בתוך מימי הכנרת, כאשר הגיעו אל מקום מסוים בתוך הים שהיה מול חלונות בית הכנסת הישן בטבריה, שאב האר"י מעט ממי הכנרת ונתן לרבי חיים לשתותם, ולאחר מכן אמר לו: "מענה תקבע החכמה בלבך ולא תשכחנה יותר, כי שתית מבארה של מרים הנביאה שהתגלגלה פה בתוך המים".

מאותו יום ואילך נתקיים תלמודו של הרח"ו בידו והוא זכר את דברי התורה אשר למדו רבו.

במשך הזמן נעשה רבי חיים ויטאל לתלמידו המובהק ביותר של הרח"ו והוא עמד יותר מכל אחד אחר על מעלת גדולתו וקדושתו, ולו גלה האר"י סודות עמוקים ונעלים שלא למדם לאף אדם זולתו. בהקדמה לספרו "עץ חיים" כותב הרח"ו על מעלותיו של רבו וזה חלק מדבריו.

"והנה היום אביע חדות ונפלאות תמים דעים כי בכל דור ודור הפליא חסדו אתנו אל ה' ויאיר לנו על ידי השרידים אשר ה' קורא בכל דור ודור כנוצר, וגם בדורנו זה אלקי הראשונים והאחרונים לא השבית גואל מישראל, ויקנא לארצו ויחמול על עמו וישלח לנו הרב הגדול האלקי מורי ורבי כמו הר"ר יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה, מלא תורה כרמון במקרא במשנה ובתלמוד ופלפול, מדרשים ואגדות במעשה בראשית, במעשה מרכבה בקי בשיחות אילנות ושיחת עופות, בשיחת מלאכים, מכיר בחכמת הפרצות הנזכר בר' שמעון בן יוחאי בפרשת "ואתה תחזה", יודע כל מעשי בני אדם שעשו ושעתידיים לעשות, יודע במחשבות בני אדם טרם יוצאים מכח אל הפועל, יודע עתידות וכל הדברים ההווים בכל הארץ, ומה שגזר תמיד בשמים, יודע בחכמת הגלגול ועיני ראו ולא זר דברים מבהילים לא נראו ולא נשמעו בכל הארץ מימי רבן שמעון בן יוחאי ע"ה ועד הנה".

רצונו של רבי חיים ויטאל זיע"א לעמוד על סוד גדלותו של רבו הנערץ

רצה רבי חיים לעמוד על סוד גדלותו של רבו ולדעת כיצד הצליח להגיע לדרגה כה גבוהה, דבר שהוא עצמו לא זכה אליו, ושאל את פיו לסבת הדבר. את שאלתו ותשובת רבו הוא כותב בספרו ואלו דבריו: "כששאלתי לו איך זכה לכל החכמה הזאת, והשיב לי שטרם במאד מאד בחכמה הזאת, ואמרתי לו כי גם הרמ"ק ז"ל וגם אני חיים טרחתי במאד מאד בחכמה הזאת, ואמר לי שהאמת הוא שטרחתי מאד מאד יותר משאר אנשי דורנו, אבל לא עשינו כמוהו כי כמה לילות היה נשאר בלתי שנה על מאמר אחד של ספר הזוהר, ולפעמים ששה לילות של ימי החול שבשבוע היה מתבודד ויושב על עיון מאמר אחד בזוהר בלבד, ולא היה ישן כל הלילות ההם רוב פעמים.

רבי חיים הציג את שאלתו בפני האר"י ואז החל האר"י לדרוש על אותו מאמר סודות גדולים ונפלאים אשר רבי שמעון בר יוחאי רמזם בתוכו ואשר לא שמעתם אוזן מעולם.

כששמע הרח"ו אותם רמזים נעלים נבהל מאוד וכמעט שפרחה נשמתו מרוב קדושת הדברים, הוא נסה לשאול את פרושו של מאמר אחר וגם עליו דרש לו האר"י סתרי תורה והביאו לידי פליאה והשתוממות, אולם כששאל רבי חיים על באור מאמר שלישי סרב האר"י להסבירו לו ואמר: "עד כאן, כי אינך ראוי לשמוע יותר".

בצער רב יצא רבי חיים מן הבית הלך לאכסניתו, פשט את בגדיו ולבש שק, השליך עצמו בתוך אפר ובכה וצעק בלב נשבר. הוא התפלל בדמעות שליש ובקול מר לפני ה' שיתנהו לחן ולחסד בעיני האר"י ויסקים ללמוד סתרי תורה, כי רבה היתה תשוקתו לידעם.

"אנא אל תשיבני ריקם מלפניך, ואל תעזבני ואל תרחיקני ממך"

כך לן בשקו ובתעניתו וכשהאיר הבוקר הלך שוב לבית האר"י, נפל לפניו, נשק את ידיו ורגליו בכה והתחנן אליו: "אנא, אל תשיבני ריקם מלפניך, ואל תעזבני ואל תרחיקני ממך".

"קום על רגליך", אמר רבי יצחק, "אמנם מן הדין היה שלא אקבל אותך כתלמיד בי בגלל העכוב שהתעכבת ולא באת אלי זה כמה חדשים, אך תפלתך שהתפללת בלילה זה והאפר שבו כסית את עצמך הועילו לך שתזכה ללמוד חכמה זאת, ומכאן ואילך לא אמנע ממך שום רז מרזי התורה".

בשמחה רבה החל רבי חיים לקנות לקחו מפי האר"י והצטרף אל חוג תלמידיו. הוא היה יושב ביניהם ומאזין ברוב קשב לדברי רבו ושונה בצמא את תורתו, אך הדברים לא נקלטו בלבו והוא היה לומד ושוכח לומד ושוכח. דבר זה גרם לו עגמת נפש רבה והוא התאונן בעל כפני רבו.

שאב האר"י מעט ממי הכנרת ונתן לרבי חיים לשתותם

יום אחד נטל האר"י עמו את רבי חיים והוליכו עמו

ענינותיו של רבי יצחק לוריא החלו לצאת חוצה ותורתו התחילה להתפשט ברבים. חוג תלמידיו הלך והתרחב וכולם חפצו ליהנות מזיו תורתו בעיקר בחכמת הקבלה. אולם לא זו היתה מטרתו הנכספת, האר"י שאף לדבר אחד והוא למשוך אליו בעבותות אהבה את המיועד להיות ממלא מקומו וממשיך דרכו, הוא ידע כי לא זמן רב עוד נותר לו לחיות עלי אדמות ולכן רצה להעביר את תורתו אל האיש היחיד המסוגל לקלוט אותה כראוי ולהעבירה לדורות הבאים, הלא הוא רבי חיים ויטאל.

גילוי אליהו לאר"י על מי שראוי להמשיך את דרכו

רבי חיים ויטאל התגורר בדמשק אשר בסוריה ובה למד את תורת הקבלה וספר הזוהר. וכשראה הקדוש ברוך הוא את לבבו הנאמן עם אלקיו ואת חשקו הגדול להבין את סתרי התורה, הודיע לאר"י באמצעות אליהו הנביא שיעלה אל העיר צפת ובה יורה את החכמה הזאת לרבי חיים, וכך היה רבי יצחק לוריא יושב בצפת וממתין מתי יבוא אליו רבי חיים ויטאל ללמוד את תורתו.

הוא עצמו לא רצה לשלוח שליחים לקרוא לו, כי החכמה חביבה יותר על האדם אם הוא רודף אחריה ולא היא אחריו. ובכל לילה ולילה היתה נשמת האר"י עולה מצפת ומדברת עם נשמת רבי חיים שבדמשק ואומרת לו: "רבי חיים, מדוע לא תבוא ללמוד מפי, הלא יודע אותה שאני באתי לעולם הזה כדי לתקן את נשמתך ולמסור לך רזים עילאים אשר עדיין לא נתגלו מיום שנברא העולם".

אך רבי חיים ששמע אמנם שמועות שונות על גדלותו של האר"י, חשב את עצמו לחכם גדול יותר בחכמת הקבלה ונמנע במשך ששה חדשים מללכת ללמוד אצלו.

חכם אשכנזי יש בצפת ובכל לילה הוא מדבר עם נשמתו

בבוקר כאשר היה קם היה מספר לתלמידיו בהתול: "חכם אשכנזי אחד יש בצפת ובכל לילה הוא מדבר עם נשמתו ומנסה לשכנעה שאלך ללמוד אצלו תורה".

סוף סוף החליט רבי חיים ויטאל לבקר את האר"י ולתהות על קנקנו כדי לראות האם נכונה השמועה עליו והוא קם ועלה לצפת בגיל עשרים ושמונה. מיד בהגיעו אל העיר, הלך לבית האר"י לשוחח עמו והחליט לשאול אותו על פרושו של מאמר מוקשה אחד מספר הזוהר, אשר הוא כבר ידעו על בוריו. מיד כשנכנס רבי חיים אל הבית אמר האר"י בלחש לבני ביתו: "איש זה לא בא לכאן אלא כדי לתהות על קנקני".

"עד כן, כי אינך ראוי לשמוע יותר"

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל ז"ל בן רחל שתחי'

חופשת בין הזמנים

במוצאי שבת כשהחל הצום, יהודים רבים החלו לזרום מכל האזורים שבסביבה לכיוון האתר הקדוש בכדי לקונן שם על חורבן בית המקדש ולשמוע מגילת איכה. התחושה הייתה שהם בקשו לשהות ברגעים קשים אלה במחיצת "בר יוחאי, עוקר הרים ודורש טוב לעמו, יסוד עולם בו בחר מלך עולם, בזכותו עומד עולם עד בא בן דוד "מלך" (לשון הספר "יגל יעקב").

מעניין היה לראות שגם מהעיר האבילה – ירושלים עיר הקודש, הגיעו יהודים במהלך היום לרשב"י בכדי לשהות בצילו. ניתן היה לראות על פניהם של המקוננים שהם שואבים מהציון הקדוש של האב ובנו נחמה, הרגעה, חיזוק, נוחם, עידוד ותנחומים.

בתום הצום, ניתן היה לחזות בעיני בשר כיצד השמחה שבה אט אט לאתרא קדישא. ארגוני הכנסות האורחים והחסד אשר עמלו כבר מצהרי היום להכין מזון ושתיה, הגישו כיבוד בשפע רב לצמים בכדי שישברו את צומם בדרך הנאותה ביותר. לאחר שהשיבו מעט את נפשם, ניגשו כולם לקדש את הלבנה מתוך תחושה של הקלה ואמונה שבעזרת ה' יתברך יותר לא יצטרכו לצום ב"תשעה באב" כי הגאולה תבוא בקרוב ממש שהרי כך הובטח לרשב"י שבזכות החיבור שלו – הזוהר הקדוש, יבוא משיח צדקנו.

ר' אברהם אבינו של רבי לוי יצחק שניאורסון זצ"ל

אותם ללמוד, מביאה עליהם שיעמום שתוצאותיהם הרסניות הן בגשמיות והן ברוחניות.

וכאן המקום להעניק ברכת יישר כח גדול ולחזק את ידיהם של אותן הישיבות הבודדות, שבמקום לשלוח את הבחורים לבתייהם, מעתיקים את מקום לימודם למקומות אחרים ובכך "מאוררים" את הבחורים ומעניקים להם את ה"גיוון" הדרוש להם מבלי לנתקם ממקור החיים – לימוד התורה.

ונסיים בסיפור קצר: לפני כמה שנים סיפר לי הרה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א שמורי ורבי הגה"צ רבי משה וובר זיע"א היה מכתת את רגליו על מנת לאסוף סכומי כסף עבור אברכים שמעוניינים להשאר בכולל ולא לצאת לחופשת בין הזמנים. ופעולה זו עשתה פירות, ואכן בזכותו רבים נשארו לחבוש את ספסל הלימודים בכוללים בזמן חופשת בין הזמנים.

תשעה באב במירון

לפני מספר שנים זכיתי לשהות ב"תשעה באב" בציונים של התנא הא-לוקי רבי שמעון בר יוחאי ובנו התנא הא-לוקי רבי אלעזר זכותם תגן בעדינו.

ציבור המתפללים ששהה בציון הקדוש ב"שבת חזון" של ערב "תשעה באב", היה מצומצם וזעיר. אולם

מפורסם וידוע שרבים מגדולי ישראל במשך הדורות יצאו חוצץ נגד חופשת "בין הזמנים" שמונהגת בישיבות ובתלמודי התורה בזמן הקיץ. הנסיון הוכיח שחופשה זו מחלישה ואף לעיתים מנטרלת את ה"צאן קדשים" שעל הבל פיהם קיים העולם ואת הבחורים שהינם דור העתיד של עמנו, מלימוד התורה.

הקימה בבוקר אצל התלמידים בתקופת בין הזמנים מתאחרת וגורמת לעיתים לביטול מצות קריאת שמע ותפילה בזמנה. וביטול התורה שהינה אחת העבירות החמורות ביותר) כמובא בפרק הראשון בספר ה"תניא": "וכל שכן וקל וחומר במבטל איזה מצות עשה שאפשר לו לקיימה כמו כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק שעליו דרשו רז"ל כי דבר ה' בזה וגו' הכרת תכרת וגו'" ("חוגגת" בימים אלה שבהם אין לילדים ולבחורים שום מסגרת ומרות שתכפה עליהם את לימוד התורה).

במיוחד כואב הדבר לאור מה שמובא בספרים הקדושים שמש"ו באב מתנוצץ האור של הימים הנוראים ושבשל כך נהוג במקומות רבים לכתוב מתאריך זה את הברכה "לשנה טובה תכתבו ותחתמו". ועבירה גוררת עבירה: הוואקום שנוצר בחייהם של התלמידים מכך שאין מסגרת לימודית שממריצה

בעוז רוח - שמונים ואחד שנים להסתלקותו של רבי לוי יצחק שניאורסון זצ"ל אביו של הרבי מליובאוויטש זיע"א

משוכלל בעיר. אגדות של ממש מתהלכות סביב פעילותו הנמרצת לאספקת מצות מהודרות לחג הפסח. בימים הקשים ביותר של רדיפות הדת הצליח להשיג אישור לאפיית מצות כשרות למהדרין, לפי כל דקדוקי ההלכה. כשהאזרח הפשוט קיבל לא יותר מ-30 גרם לחם שחור ליום, סיפקו לו השילטונות קמח לבן בשקים חדשים לאפיית המצות.

נוסף על גאונותו העצומה בש"ס ובפוסקים, היה רבי לוי יצחק מקובל גדול. בשיחותיו היה משלב יחדיו נגלה, חסידות וקבלה, כאילו היו מקשה אחת. הוא היה מסוגל להסביר כל אירוע, אישי או ציבורי, על פי הסוד והקבלה, ואף את קורות חייו שלו הסביר בדרך זו.

בשיא פעילותו נאסר על ידי השילטונות והוגלה לקצה אסיה התיכונה. שם חי בתנאים תת אנושיים. אפילו נייר דיו כדי לכתוב את חידושי תורתו לא היו ברשותו. הרבנית למדה להפיק דיו מעשבים והיתה מלקטת עשבים שונים ומכינה מהם דיו, שבו כתב את חידושי על שולי הספרים המעטים שהיו עמו. לאחר שנים הגיעו כתביו לידי בנו הגדול, וכך יצאו לאור הספרים המופלאים "תורת לוי יצחק" שבור ורצון נפטר בגיל 66 בעיר אלמא אטא כששפתיו ממלמלות קטעי מילים על עקבתא דמשיחא". זכותו תגן עלינו.

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

בהתרגשות, כי הוא מאושר על שהיה לו חלק בהבאת רב כזה ובן כזה לעירו.

את אישיותו המיוחדת גילתה הקהילה מיד בתחילת כהונתו, כאשר הרב החל לפעול להקמת מקווה טהרה חדש, תחת המקווה הקיים שלא היה ראוי לשימוש. הוא כינס את ראשי הקהילה והעמידם על חיוניותה של מקווה בעיר. הללו התחמקו בתואנה שקופת הקהילה ריקה. מה עשה הרב הצעיר הוא קם על רגליו, פשט את מעילו המהדר אשר לבש לכבוד הכתרתו, וקרא: "קחו מעיל זה, שעולה סכום נכבד, ותמורתו יהיה קודש כהתחלה לבניין המקווה". מעשהו זעזע את הנוכחים, שהחלו לטפל בעצמם בהקמת מקווה

בגלות, בעיר נידחת בקזאחסטאן, נלקחה מעם ישראל לפני 81 שנה אחת מדמויות ההוד של הדורות האחרונים. ביום כ' במנחם אב נפטר, לאחר מחלה קשה, הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסון זצ"ל, אביו של הרבי מליובאוויטש זיע"א.

לעול קל בספר תולדותיו משאיר את המעלעל תחת רושם אישיותו האגדית. רב אמיתי, שמגלם בהתנהגותו את הכלל "לא תגורו מפני איש", ושאיפלו המשטר הסובייטי העריך לא שבר את עוז רוחו. רבי לוי יצחק היה רבה של העיר יקטרינוסלב באוקראינה, באחת התקופות הסוערות ביותר במדינה. תקופה רוויית מאבקים עם החוקים המתקדמים והמתבוללים מחד, ועם השילטון הקומוניסטי מאידך. והוא בדרכו המיוחדת והתקיפה, זכה גם לאהבת מתנגדיו, שידעו להעריך את דבקותו באמת ואת נחישות דעתו.

הערכה זו באה לידי ביטוי עוד בטרם נבחר לרב. לבחירתו קדמה התנגדות של החוגים המתקדמים, שרצו רב לרוחם. אחד ממנהיגיהם, סרגיי פולוביץ פאליי, החליט לקיים שיחה בארבע עיניים עם המועמד, כדי לעמוד על מהותו. במשך שש שעות ישבו השניים ושוחחו על עניינים שונים. בתום השיחה הפך האיש לאחד מחסידיו הנלהבים והכריע את הכף לטובת מינויו. הרבנית, חנה שניאורסון סיפרה, כי בבר מצווה של בנם בכורם השתתף גם יהודי זה, ולאחר שהנער סיים את דרשתו הנפלאה אמר

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגזי מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודית עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.